

dr. sc. Antun Ničetić (1935. - 2017.)

Antun Ničetić rođio se 24. siječnja 1935. u Dubrovniku, gdje je stekao osnovno, srednje i više obrazovanje; tu je i diplomirao 1. travnja 1963. na Višoj pomorskoj školi. Kad je osnovan Fakultet za pomorstvo i saobraćaj u Rijeci akademske 1978./1979. godine, upisao je VII. stupanj i diplomirao 29. lipnja 1981. nautički smjer. Na tom je fakultetu završio i poslijediplomski studij 19. lipnja 1987. obranivši magistarski rad, a tu je 11. kolovoza 1993. ostvario i doktorski rad pod naslovom *Utjecaj brodske i plovidbene tehnologije na nastanak i razvoj dubrovačke luke* (obrana je obavljena na Pomorskom fakultetu u Dubrovniku).

Svoju ljubav prema moru, brodovima i povijesti rodnoga Grada pokazao je već u ranom djetinjstvu. Započeo je ploviti u šesnaestoj godini kao đak na praksi Pomorskog tehnikuma u Dubrovniku. Na brodovima trgovačke mornarice proveo je približno četrnaest godina. Stručni ispit za zvanje poručnika trgovačke mornarice položio je 1959. godine, a za kapetana duge plovidbe 1963. godine. Od 1970. do 1976. radio je u dubrovačkoj turističkoj privredi, a od 1976. do 1987. godine na dubrovačkoj Srednjoj pomorskoj školi predavao je pomorsko-nautičke predmete. Od akademske 1987./1988. godine radi na Pomorskom fakultetu u Dubrovniku, od akademske 1996./1997. godine na Nautičkom odjelu Veleučilišta u Dubrovniku, a od akademske 2004./2005. godine na Pomorskom odjelu Sveučilišta u Dubrovniku.

Tijekom svoga rada u visokom pomorskom obrazovanju obnašao je dužnost pročelnika Nautičkog odjela na Veleučilištu u Dubrovniku, a po osnivanju Sveučilišta u Dubrovniku bio je prvi pročelnik njegova Pomorskog odjela do odlaska u mirovinu.

Kao nastavnik pomorsko-nautičkih predmeta: *Rukovanje i prijevoz tereta i Sredstva pomorskog transporta* dr. sc. Antun Ničetić prošao je izbor od predavača, višeg

predavača i docenta, a 1999. godine izabran je za profesora visoke škole. Tijekom rada u visokom obrazovanju bio je organizator nekoliko tečajeva za kapetane duge plovidbe: Traganje, spašavanje i opstanak na moru, Sigurnost na brodovima za prijevoz kemikalija, Sigurnost na brodovima za prijevoz ukapljenih plinova i Sigurnost na putničkim i RO-RO putničkim brodovima. Bio je mentor više od 170 diplomskih radova studenata nautičke struke, objavio je dvije knjige, 28 znanstvena članka i 16 stručnih radova i osvrta iz pomorske tematike i jedan rad iz umjetnosti.

Zbog vrlo zapaženoga rada u struci i bogatoga radnog iskustva kao pomorca i kapetana duge plovidbe, dr. sc. Antuna Ničetića tijekom njegova nastavničkog rada studenti su u anonimnim anketama ocjenjivali najvišim ocjenama, pa ne čudi činjenica da nikad nije dolazio s njima u sukob. A poradi profesionalnog obavljanja svojega rada, nikad nije bio pod bilo kakvim administrativnim, prekršajnim ili kaznenim postupkom - ova sredina birala ga je nekoliko puta za pročelnika Pomorskog odjela.

Kao veliki zaljubljenik u brod, more i priobalje često je fotografskim aparatom bilježio trenutke koji su ga posebno fascinirali, pa je sve to pretočio u sedam samostalnih izložaba fotografija, koje su s velikom pozornošću pogledali studenti i zaposlenici ovoga visokog učilišta, ali i ostali građani Dubrovnika.

Osim pedagoškim radom dr. sc. Antun Ničetić aktivno se bavio znanstvenim i stručnim istraživanjima o pomorstvu. Svojim prilogom suradnik je u prestižnoj ediciji *Encyclopedia of Maritime History*, kojoj je izdavač Oxford University Press iz New Yorka.

Redoviti je član Znanstvenog vijeća za pomorstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Sekcija za morske luke, izvanredni je član Hrvatskog arheološkog društva, član je Velikog vijeća Društva

prijatelja dubrovačke starine i višegodišnji je član Uredništva pomorsko-znanstvenog časopisa "Naše more".

Ono što će osim uspješne nastavne aktivnosti ostati zabilježeno u radu dr. sc. Antuna Ničetića je i njegovo znanstveno istraživanje tijesno povezano s poviješću Dubrovnika i njegove luke. Istraživanja o nastanku dubrovačke luke, objavljena 1996. godine u njegovoj knjizi *Povijest dubrovačke luke*, ponudila su novo viđenje postanka grada Dubrovnika. „Vrijeme i daljnja znanstvena istraživanja pokazat će je li Ničetić bio u pravu. Ako jest, a čini se da jest, onda je njegov nalaz senzacionalan, ravan otkriću dubrovačke katedrale“, ustvrdio je tada dr. sc. Nenad Vekarić, znanstveni savjetnik, ravnatelj Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku u Slobodnoj Dalmaciji, br. 2369, 21. lipnja 1996. Antički ostatci pronađeni u Gradskoj luci 2003. godine, od kojih je najstariji iz 1. st. pr. Kr., potvrdili su iznesene pretpostavke iz knjige da je Dubrovnik bio antička luka, a ne da je nastao tek početkom 7. stoljeća. Tu tvrdnju osnažio je i Robert Haris u svojoj knjizi *Povijest Dubrovnika*, koja je objavljena 2006. godine: „Prije svega Ničetić je ukazao, a arheološka istraživanja su potvrdila, kontinuitet stare dubrovačke luke od antičkog doba do danas. Pokazao je da se tijekom 2.000 godina razina Jadrana podignula 2 metra, a kopno je potonulo metar, pa stoga moraju biti pogrešne mnoge tvrdnje koje su raniji povjesničari uvjereni iznosili - npr. da je prva luka bila Kolorina, ili da je današnja Placa prvotno bila močvara koja je dijelila 'otok' Ragusu od najnižih padina planine Srđa. Iz toga je lako zamisliti kao su stanovnici, ugroženi stalnim podizanjem morske razine, sustavno podizali razinu grada, a ne zatrpavali navodni kanal koji je, kako se prije tvrdilo, prolazio Stradunom.“

Uredništvo

(objavljeno u Drugom sveučilišnom godišnjaku akademske 2005./2006. godine)

IN MEMORIAM - pozdravni govor 17. svibnja 2017. na groblju Boninovo

dr sc. Antun Ničetić (1935. – 2017.)

Kapetane, ovdje sam pred Vama, pred Vašom uspomenom koja je stalna i živa pred mojim očima, stoga ove retke sjećanja pišem u prvom licu. Ne, ne želim da ovo bude obično sjećanje, ovo je osobno obraćanje Vama, Kapetane. I Vama u čast sjećam se stihova pjesnika Alphonsa de Lamartina, koji u svojoj pjesmi *Jezero* piše: „I nošeni vječno, u vječnoj noći, / bez povratka gnani spram obala skrutih, / zar u moru ljetâ nećemo se moći / ni dan usidriti?“ Vi ste se sada usidrili na dubrovačku hrid, Vi koji ste cijeli život u okrilju svoje obitelji, Vaše Stele, Vaših sinova i najdražih gradili svoj svijet - svoj put, nošeni nemirom pomorca na valovima prebogate povijesne bašine Dubrovnika.

Vi sve pamтите - svoje Jezuite, svoje brgatske korijene, mora i luke. Ovdje dolazim u dva svojstva, nautikaša i znanstvenika. Prije svega tu sam kao dubrovački nautikaš i podsjećam se svih onih dana djetinjstva i brige kako da nas usmjerite da bismo časno obnašali dužnosti na brodu. Pamtim snimanja sunca na Gorici sv. Vlahu, Vašu „butigu“ u kabinetu kada smo vježbali morseovu abecedu i sve one priče o plovljenju na trabakuli s provom od koralja kako reče pjesnik Viktor Vida, uspomene iz Biskaja, kako se kaput vješao na čavao zabijen u fog.

Bez Vas, naše odrastanje u Nautici bilo bi siromašnije i manje romantično, jer ono je pozivalo na odlazak na oceane i debela mora, sve do Vašeš prelaska 1987. na Pomorski fakultet u Dubrovniku. Opet, naše međusobno prijateljstvo razvijalo se mojim školovanjem i radom na kulturnoj baštini. Povezalo nas je iznova more povijesne baštine dubrovačkoga kraja. Vi ste svojim upornim radom na svojem kulturnom i znanstvenom habitusu, koji je potaknuto Vaš dobar duh – gospođa Stela, čija nas zvijezda promatra iz Plejada - postigli jednu novu karijeru sveučilišnog profesora.

Sretne okolnosti navele su Vas da ste pomorskom logikom i nautičkim znanjima poništili nerealne teze o nastanku Dubrovnika, i tako su Vaše knjige postale temelj suvremenoj teoriji postanka Grada. Vi ste bili onaj pomorac iz starih dana, a to je pomorac intelektualac, koji uči, upoznaje luke i njezine spomenike. Tako

nastaje *Povijest Dubrovačke luke* u izdanju HAZU-a, 1996., *Nove spoznaje o postanku Dubrovnika, o njegovu brodarstvu i plovidbi svetoga Pavla* u izdanju Sveučilišta Dubrovnik (2005.). Tom ste knjigom potvrdili iznova činjenicu da je more bilo i jest temelj razvitku Dubrovnika, što je danas zapostavljeno u povijesnom istraživanju dubrovačke prošlosti. Vaš pomorski putopis: *Plovidba „Livnom“ na relaciji Jadran i Grčka*, gdje ste opisali putovanje posljednjega dubrovačkog parobroda s pogonskim gorivom, ugljenom, zasigurno će ući u antologiju pomorskog putopisa svojom toplinom i neposrednošću opisivanja pomoračkog života punoga sjete i romantike, poput putopisa: *Motornim brodom „Gundulić“ na „liniji oko svijeta“*. Zajednički radovi o nesreći ratnog broda habsburške mornarice *Triton* i o antičkim kolonama u Dubrovačkoj luci, kao i o Kašama bili su naša nastojanja da se pomorska baština Dubrovnika revalorizira i približi nastupajućim generacijama.

Upravo Vaša velika ljubav za Grad, potaknuta iskrenim pregnućem omogućila je da ste postali kapetan znanstvenik koji je svojim interdisciplinarnim pristupom dao posve novu kvalitetu znanosti, spojene s baštinskom odgovornošću. Uspjeli ste svojom intervencijom ukloniti netočne podatke o nastanku Dubrovniku s elektroničkih povijesnih izvora. Svojim znanstvenim radom *Grafike koje ipak ne prikazuju Dubrovnik 15. i 16. stoljeća*, 2003., koji ste objavili i u Italiji, internacionalizirali ste sagledavanje povijest; ispravnih prikaza Dubrovnika, i na znanstveno potkrijepljen način rušili ste stare zablude u znanstvenoj spoznaji. Radom o valobranu Kaše potvrdili ste važnost dubrovačkog i hrvatskog inženjera Paskoja Miličevića kao jednog od najvršnjih u renesansnom razdoblju. Kapetane, a što bi bez Vaših uspomena iz Goe, vodiča otoka Lokruma, stalne opijenosti morem. Spasili ste u svojim uspomenama povijest pomorstva druge polovice XX. stoljeća, koja je sada već povijest, te zaboravljeni način života pomoraca, miris ocena iz novele *Otoci u struji* Ernesta Hemingweya, svijet avanture i slatkog života u skrovitim ulicama luka dalekih mora.

Svojom kamerom bilježili ste alabatrose na oceanima, svoja putovanja, ali i Grad i Lokrum. Vama dugujemo brojne izložbe fotografija, među kojima moram spomenuti izložbu „Dubrovnik pod opsadom“ (2011.), koju ste na Sveučilištu

posvetili svim poginulim studentima Pomorskog fakulteta i učenicima Pomorsko-tehničke škole iz Dubrovnika koji su izgubili život u ratu. Isto tako izložba o otoku Lokrumu potaknula nas je na stalnu građansku svijest očuvanja ovoga dnevnog boravka dubrovačkih građana.

Uspjeli ste potaknuti obnovu Lokruma 1997., a poticali ste i uređenje Boškovićeve poljane i podizanja spomenika Josipu Ruđeru Boškoviću. Svoje ste znanstvene spoznaje internacionalizirali i Vi ste postali kapetan, znanstvenik i sveučilišni profesor, i velik je vaš prinos utemeljenju Sveučilišta u Dubrovniku.

Prije svega Vi ste bili kapetan, što u Gradu znači mnogo više jer to znači čovjeka široke kulture, znalca jezika i stranih svjetova. Vama je to mnogo više značilo od titule doktora znanosti i sveučilišnog profesora.

Kapetane, hvala Vam za sva druženja, za sve trenutke uživanja u ljepotama Kalamote i Lokruma u društvu Vaše Stele, Vaše trajne podupirateljice u Vašim traženjima.

Vama, kapetane, hvala u ime svih nas nautikaša i znanstvenih zajednica na trajnom pedagoškom i znanstvenom tragu koji ste, vođeni dubokim humanizmom, ulili u sve od nas. Vi ćete ostati trajno moj znanstveni „kumpanjo“, kako bi Vi znali reći. Vaš glas građanske savjesti o Dubrovniku, gradu kulture građene na pomorstvu, ostat će trajno zabilježen na stranicama Vaših radova, i tu ste pobijedili Kronosa.

Neka Vaša duša uživa Nebeski Jeruzalem, u koji smo svi upućeni pred lice Svemogućega. Kapetane, adio u ime svih nas iz dubrovačke nautike i Vaših prijatelja, te znanstvene zajednice uz Hvalospjev ljubavi (1 Kor 13, 1 – 13) iz Pavlove poslanice Korinćanima:

„[...]“

Sada spoznajemo djelomično,

A tada ću spoznati savršeno,

Kao što sam i spoznat!

A sada: ostaju vjera, ufanje i ljubav

–to troje–

Ali najveća je među njima ljubav,“

Vi ste svojom ljubavi prema svojoj obitelji, učenicima, studentima i svome Gradu natkrilili mnoge i nadvladali *memento mori* svojim životom pomorca, pedagoga i znanstvenika.

dr. sc. Vinicije B. Lupis,
znanstveni savjetnik